

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

DET KONGELIGE VAJSENHUS

1955

Beretning for
skoleåret 1954 – 55
ved
Sv. Skov Jensen
forstander og inspektør

DET KONGELIGE VAJSENHUS

I det forløbne år har Vajsenhuset lidt to smertelige tab, idet både formanden for direktionen, *departementschef Holbøll*, og kuratoren, *direktør Gammeltoft*, med kort tids mellemrum er afgået ved døden.

Begge havde de gennem mange år øvet en betydningsfuld gerning til gavn for den skole, som de omfattede med en enestående interesse og kærlighed. Gennem tiderne har det utvivlsomt været den væsentligste grund til Vajsenhusets fortsatte beståen og trivsel, at sådanne fremragende og betydelige mænd fra administration og forretningsverden har været parate til at ofre en del af deres tid og kræfter på Vajsenhusets ve og vel. Hvad departementschef Holbøll og direktør Gammeltoft i den sidste snes år har betydet for Vajsenhuset kan ikke vurderes højt nok. De har efterladt en tom plads, som det vil være vanskeligt at udfylde, og deres minde vil blive bevaret på Vajsenhuset i taknemmelighed og ærbødighed.

Departementschef V. Holbøll, som døde den 19. juni 1954, indtrådte som medlem af direktionen i april 1924 og fik straks fra begyndelsen den største interesse for det arbejde, der udførtes for de forældre- og faderløse børn. I en lang årrække fulgte departementschefen nøje med i alt, hvad der foregik på skolen, og kendte mange af eleverne — som oftest aflagde han besøg på skolen een gang om ugen, og mangan en afgørelse af mindre vigtige spørgsmål blev truffet under disse besøg. I de senere år, hvor kræfterne tog stærkt af, var besøgene herinde vel sjældne, men lige til det sidste ønskede departementschef Holbøll at beholde sin plads i direktionen, og så vidt muligt følge med i, hvad der foregik.

Departementschef Holbøll var en mand af usædvanligt format, og hans arbejdsevne blev taget i brug på mange felter, men under alle forhold — også i de vanskelige år,

da han måtte overtage stillingen som kirkeminister — vedblev han at bevare den nøje kontakt til Vajsenhuset og have et afgørende ord at sige i flere sager af den største betydning for skolens eksistens. Departementschefen var en mand, der stod respekt om, og hvis ord vejede tungt udadtil i vide kredse. Vajsenhuset, dets elever og lærere er departementschef Holbøll megen tak skyldig for den interesse og forståelse, hvormed han varetog sin gerning i skolens øverste ledelse.

Direktør C. Gammeltoft overtog i april 1934 stillingen som kurator for Det kgl. Vajsenhus efter sin fader, konferensråd Gammeltoft; og i de følgende tyve år udførte direktør Gammeltoft et stort og ofte byrdefuldt arbejde som den, der havde ansvaret for hele den økonomiske side af driften. I adskillige år var det endog et yderst utaknemmeligt arbejde, da det var en stadig kamp for at få de alt for sparsomme midler til at strække til — det var direktør Gammeltoft en sorg, når hvert års regnskab viste et stadigt stigende underskud. Men en lige så stor personlig glæde var det for ham, da forholdene i de sidste år tegnede sig betydelig lysere. At denne travlt optagne forretningsmand var villig til personlig at ofre en stor del af sin tid på Vajsenhusets regnskaber og formueforvaltning, taler tilstrækkelig tydeligt om hans interesse for skolen og dens børn, men endnu stærkere taler det, at der ikke holdtes en fest for børnene, uden at direktør Gammeltoft sendte noget for at glæde skolens elever — enten et stort parti æbler eller mange store dåser med bolsjer — men samtidig blev der ganske vist givet besked om, at det ikke måtte omtales, hvorfra gaven kom. Dette lille træk viser, at direktør Gammeltoft ikke ønskede, at hans virke for Vajsenhuset skulle mærkes og kendes udadtil, men indadtil i den daglige ledelse betød det så uendelig meget at have en så omhyggelig og omsorgsfuld forvalter af alle de økonomiske forhold. Ved budskabet om direktør Gammeltofts død den 6. september 1954 følte alle, der havde tilknytning til Vajsenhuset, dyb sorg over at have mistet en ven og velgører, som altid havde stræbt at skabe gode og lyse kår for vor skole og dens børn.

Protector: Hs. Majestæt Kongen

DIREKTION:

Biskop, dr. theol. *Fuglsang-Damgaard*, K¹. DM. (10/12 1934).
Formand for Landsnævnet for børneforsorg *O. Garde*, K¹.
DM. (19/2 1940).

— — — —

KURATEL:

Forlagsboghandler *Fr. Gad*, R. DM. (23/2 1925).
Direktør *H. W. Sprechler*, R. DM. (23/4 1940).

— — — —

Vajsenhusets gerning gennem tiderne

Det kgl. Vajsenhus blev stiftet af kong Frederik IV, som d. 21. juli 1727 underskrev fire forskellige dokumenter, der indeholdt bestemmelserne for den nye stiftelses formål og oprettelse. Samtidig stillede kongen både en bygning og en stor kapital til rådighed for den direktion, som skulle forestå indretningen af dette hjem for forældreløse børn, »Waiser«. Navnet var, ligesom selve tanken, hentet fra Tyskland, hvor der nogle år tidligere i byen Halle var oprettet hjem og skoler for børn, der stod uden forsørgere. Ud fra tidens rådende »pietistiske« synspunkter var det dels en kristenpligt at tage sig af forældreløse børn, dels en missionsopgave at bringe evangeliet til de børn, der »hengaaer uden Guds frygt og Optugtelse«.

På kongens fødselsdag d. 11. oktober blev de første børn optaget i den store bygning på Nytorv, og Vajsenhuset begyndte dermed den gerning, som med en ganske kort albrydelse (fra okt. 1771 til nov. 1772) har været fortsat lige til vore dage i samme spor — omend i forskellig form og på forskellige steder.

I det første Vajsenhus på *Nytorv* fik børnene hele deres ophold og forplejning, og de blev ved siden af den almindelige skoleundervisning oplært i forskellige håndværk. Efter den store brand i 1795, som også lagde Vajsenhusets bygning i aske, var børnene i nogle år anbragt på Blågård; men i 1799 blev det bestemt, at de skulle sættes *i pleje i private hjem* — mod at Vajsenhuset betalte et efter tidens forhold passende plejebidrag.

I de mange år, der er forløbet, siden denne bestemmelse blev truffet, har Vajsenhusets hjælp til forældreløse børn været ydet i form af pengehjælp til de hjem, der havde børn i pleje. Ved kgl. resolution af 4. dec. 1869 og 1. juli 1872 blev understøttelsen udvidet til ikke blot at omfatte børn i København, men over hele landet, idet der bestemtes, at Vajsenhuset direkte skulle understøtte børn på Sjælland, men desuden betale en nærmere fastsat årlig ydelse til fordeling mellem stifterne i de øvrige landsdele. Denne ordning opret-

holdes den dag i dag, skønt det efter socialreformen af 1933 er et forholdsvis ringe antal forældreløse børn, som inddrages under Vajsenhusets forsorg.

Den *skolegang* for vajsenhusbørnene, som var blevet afbrudt ved den store brand i 1795, lykkedes det først at genoptage i 1811, da Vajsenhuset fik sin egen bygning på Købmagergade, hvor der holdtes skole for de vajsenhusbørn, der var bosiddende i København; og nu ikke blot for forældreløse, men også for faderløse børn, og hermed var grunden lagt for den gerning, som i vor tid er blevet Vajsenhusets vigtigste: gennem sin opdragergerning at støtte og hjælpe de mødre, der er alene om at forsørge og opdrage deres børn.

I 1875 flyttede skolen til sin nuværende bygning i Nr. Farimagsgade, der siden har dannet rammen om skolearbejdet. Selve undervisningen har så vidt muligt altid været lagt således, at den kunne stå mål med byens øvrige skolevæsen — derfor er der også siden 1945 indført en eksamens-mellemskole, for at eleverne ikke skulle blive vanskeligere stillet, hvis de ønskede en videregående skoleuddannelse. Men ved siden af den egentlige undervisning, som jo i sig selv gerne skulle være — ikke blot kundskabsmeddelende — men også opdragende, har der været lagt vægt på en mere personlig påvirkning af det enkelte barn, end det er muligt i de store offentlige skoler, hvorfor der også søges knyttet en nøje forbindelse mellem skole og hjem, bl. a. ved at klasselærerne aflægger besøg i de forskellige hjem og i det hele taget er indstillet på at yde hjælp og støtte i alle spørgsmål, som kan have betydning for børnenes gode og sunde udvikling.

Den økonomiske hjælp, der af Vajsenhuset ydes til forældre og faderløse børn, beløber sig ialt til omkring 50.000 kr. årlig og fordeles sig på fire forskellige områder:

1. *Stifterne*. Efter de tidligere nævnte bestemmelser fra slutningen af forrige århundrede råder de 7 stifter uden for Sjælland over visse »vajse-midler«, der anvendes til hjælp for børn i de pågældende stifter. I det sidst forløbne år har forholdet været følgende:

Lolland-Falster stift, som har en opsparet kapital på ca. 31.000 kr., har intet bidrag modtaget fra Vajsenhuset, men har af renten udbetalt 1290 kr. til ialt 14 børn.

Fyens stift har fra Vajsenhuset modtage 2400 kr., hvoraf der er betalt understøttelse til 24 børn; den opsparede kapital udgør ca. 3.000 kr.

Aalborg stift, som kun har en kapital på 600 kr., har fra Vajsenhuset fået 2640 kr., der er fordelt til 26 børn.

Aarhus stift har en kapital på ca. 19.000 kr., renten heraf samt 2330 kr., som er sendt fra Vajsenhuset, er brugt til understøttelse for 33 børn.

Viborg stift, hvis kapital udgør ca. 34.000 kr., har intet fået fra Vajsenhuset, men af renten brugt 960 kr. til hjælp for 12 børn.

Ribe stift har opsparet ca. 44.000 kr. og har af renten brugt 1640 kr. til hjælp for 22 børn.

Haderslev stift, der fra gammel tid slet ingen opsparet kapital har haft, har fra Vajsenhuset fået 2040 kr., der er anvendt til 27 børn.

Som det fremgår af ovenstående, er der i stifterne ialt understøttet 158 børn, hvortil er brugt ca. 13.000 kr. — i gennemsnit har hvert barn altså kun modtaget godt 80 kr. årlig, en hjælp, der i vore dage ikke strækker langt. Ialt er der i stifterne fra gammel tid af de tilsendte »vajse-penge« opsparet omkring 130.000 kr.

2. *Vajse-understøttelse*, der er udbetalt direkte fra Vajsenhuset til 24 børn i København og nærmeste omegn, har i det sidste år beløbet sig til godt 9000 kr., man har altså i København anlagt et andet synspunkt end i stifterne, idet færre børn er blevet støttet, men til gengæld med et mange gange større beløb.

3. *Hjælp til børn i skolen*. Hertil er der i sidste år brugt ca. 13.000 kr., som hovedsagelig er anvendt som hjælp til konfirmationsudstyr og til fodtøj, idet der til de mest trængende hjem kan gives såvel nye sko som forsålinger. Der må dog gøres opmærksom på, at fodtøjs-hjælpen kun kan ydes i meget begrænset omfang og tildeles gennem indstilling fra klasselæreren, der må antages at kende forholdene i hjemmet tilstrækkeligt til at kunne afgøre, hvor stor trangen er.

4. *Legater til børn i skolen og nylig udgåede elever*. Af de kapitaler, der gennem tiderne er skænket Vajsenhuset til velgørende formål, har der ialt kunnet fordeles 11.000 kr. årlig i større — og navnlig mindre portioner — mange af legatportionerne er fra gammel tid på 25 kr. halvårlig; selv om det er en hjælp — er den dog i vor tid sørgelig lille.

Også de udgåede elever bestræber Vajsenhuset sig for at støtte, dels ved at være dem behjælpelig med at få gode lærepladser, (hvad der dog i adskillige tilfælde volder store vanskeligheder, navnlig for de mange drenge, som vil i lære i de mekaniske fag), dels gen-

nem økonomisk bistand til en videre-uddannelse, selv om det desværre må indrømmes, at de legatmidler, som findes til dette formål, ikke er store nok til, at der kan hjælpes i alle de tilfælde, hvor det var ønskeligt! Også den personlige forbindelse mellem skolen og dens gamle elever søger man at bevare i så vid udstrækning, som det er muligt.

I forbindelse hermed må nævnes *Vajsenhusianernes forening*, »*Det gode Minde*«, der snart igennem 100 år har været det naturlige samlingssted for talrige gamle elever, og som i mange henseender har været forbindelsesled mellem skolen og dens gamle elever. Men ved siden af denne »selskabelige« del af foreningsarbejdet har »*Det gode Minde*« også optaget et filantropisk arbejde, som ganske naturligt i første række drejer sig om at hjælpe Vajsenhusets gamle elever i deres alderdom. — Langt den betydeligste hjælp, der gives ældre vajsenhusianere, består i tildeling af fribolig i foreningens ejendom på Bomhusvej, hvor der ialt findes 15 friboliger.

Da det sidste år så ud til, at det ville blive nødvendigt at indskrænke antallet af friboliger, blev der fra skolens side sat et arbejde i gang for at skabe tilstrækkelig økonomisk basis for at bevare det nuværende antal friboliger. Det har været en glæde og opmuntring at se, at sammenholdet mellem gamle vajsenhusianere er så stærkt, at det kan holde, også når der stilles økonomiske krav; næsten 100 gamle elever meldte sig frivilligt som større eller mindre bidragydere over en periode af 5 år til de to »fribolig-værn«, som blev dannet for at sikre de to først ledig-blivende friboligers bevarelse. Det er naturligt også på dette sted at bringe en tak til alle de mange, som har givet tilsagn om støtte til dette formål. Samtidig har Vajsenhusets bestyrelse lovet at give et årligt bidrag, der dækker lejeværdien for een fribolig, således at foreningens regnskab i de nærmest følgende år vil få en forøget indtægt, der forhåbentlig vil gøre det muligt engang i fremtiden at *udvide* i stedet for at indskrænke antallet af friboliger.

Indtægterne til Vajsenhusets drift stammer fra tre forskellige kilder:

En meget væsentlig del af udgifterne til skolen dækkes af tilskud fra undervisningsministeriet, idet der fra ministeriets side er skaffet særlig hjemmel for, at der ydes Vajsenhuset tilskud i henhold til lov om friskoler m. v. af 1. juli 1946 (ændret ved lov af 18. marts 1954).

Dernæst indgår i det årlige budget renterne af den ret betydelige kapital, der blev grundlagt af Frederik IV, og som igennem årene er blevet forøget ved talrige gaver og testamentariske bestemmelser.

Men det kan jo ikke nægtes, at en kapital i vore dage langt fra har samme værdi som i ældre tider.

Større betydning har derfor også den forlagsvirksomhed, som i over 200 år har været knyttet til Vajsenhuset, og her er det så afgjort *salmebogs-forlaget*, der har været — og stadig er betingelsen for, at Vajsenhuset har kunnet fortsætte sin gerning gennem de mange år. Allerede 1778 fik Vajsenhuset eneret til at udgive den autoriserede kirkesalmebog, og dette privilegium er stadig blevet fornyet (sidst til udgangen af 1975). Ved at lade salmebøgerne fremstille og forhandle har Vajsenhuset en fortjeneste, som ikke er stor på den enkelte salmebog; men det årlige salg er — selv under normale forhold — så betydeligt, at det giver en indtægt, der er af afgørende betydning for hele det velgørende arbejde.

I de snart 200 år, Vajsenhuset har haft udgivelsesretten til salmebogen, tør det nok siges, at der aldrig er forekommet et år, der tåler sammenligning med det sidst forløbne. Ingen af de tidligere kirkesalmebøger har opnået en blot tilnærmelsesvis så hurtig og voldsom succes som Den danske Salmebog, der blev autoriseret d. 5. februar 1953 og udkom i den første udgave d. 4. november 1953. Siden da er der indtil nu trykt og solgt omk. $\frac{1}{2}$ million eksemplarer af de forskellige udgaver. Efterspørgselen har været så voldsom, at det desværre har været ganske umuligt at følge med i produktionen, selv om alle til rådighed stående midler har været taget i brug.

Den danske Salmebog foreligger nu i fire forskellige formater og forhandles i 23 forskellige udførelser til vidt forskellige priser — lige fra den billigste udgave til 5,50 kr. (over 1200 sider, godt tryk og papir og solidt indbundet) til den dyreste til 50,00 kr. (meget stortilet, håndsats tryk, indbundet i ægte gedeskind med guldsnit). Forhåbentlig lykkes det i løbet af 1955 at få så mange salmebøger færdige, at efterspørgselen kan dækkes fuldt ud for alle udgavernes vedkommende.

Ansøgning om optagelse i skolen (normalt kun til skoleårets begyndelse i august) skal med de nødvendige attester *indgives på skolens kontor*, Nr. Farimagsgade 51, *inden 1. april*. I 1. klasse optages almindeligvis ikke børn, som er under $6\frac{3}{4}$ år, når de begynder skolegangen; i 2.—5. klasse optages enkelte børn, for så vidt der bliver pladser ledige, ved at elever udmeldes af skolen, enten fordi de må henvises til særklasser, eller fordi moderen indgår ægteskab eller flytter fra byen.

Forstanderen træffes på kontoret alle skoledage kl. 11—12 samt mandag kl. 18—19 (tlf. central 10356, vagtmester: byen 4351).

Årsmeddelelser

I det forløbne skoleår, der begyndte den 12. aug. 1954 og slutter den 18. juni 1955, har skoledagenes antal været 231.

Elevantallet var ved skoleårets begyndelse 293 (150 drenge og 143 piger), ved dets slutning 290 (147 drenge og 143 piger). Eleverne har været fordelt i 11 klasser. Den daglige undervisningstid er fra kl. 8 til kl. 14 — for de mindste klassers vedkommende dog fra kl. 9 til kl. 13 eller 14, således at hver klasse har 5 eller 6 skoletimer à 50 minutter; om lørdagen læses forkortede timer, så skolen slutter kl. 13.

I alle klasser er der fællesundervisning for drenge og piger. Ferier og fridage er — med ganske enkelte undtagelser — de samme som ved de kommunale skoler i København.

Ifølge skole- og undervisningsplanen af 4. sept. 1945 består skolen af 7 fortløbende klasser (4 underskoleklasser og 3 eksamensfri mellem-skoleklasser), hvor undervisningen svarer til de fordringer, der stilles i folkeskoleloven af 18. maj 1937 § 2, stk. 1, omfattende den undervisningspligtige alder (fra 7 til 14 år) og 4 eksamens-mellemskoleklasser i henhold til lov om højere almenskoler af 24. april 1903. Ret til at afholde mellemskoleeksamen blev første gang givet med undervisningsministeriets skrivelse af 29. dec. 1948 og er siden blevet fornyet.

Ved slutningen af 4. klasse fordeles eleverne i de to mellemskole-retninger efter skolens skøn om deres evner og anlæg, således at der ikke afholdes nogen optagelsesprøve. Nogle børn, som er særlig unge eller umodne, bør dog gå eet år i I FM-klasse og derfra overflyttes til I EM-klasse. Viser det sig, at et barn, der er anbragt i en EM-klasse, har vanskeligt ved at opfylde de krav, der her må stilles til anlæg og interesse for bogligt arbejde, vil det være rigtigst at flytte det til den tilsvarende FM-klasse, hvor arbejdsformerne naturligt er langt mere enkle og frie. Det må stærkt fremhæves, at for børnenes senere fremtid er det af uvæsentlig betydning, om de afslutter deres skolegang fra den ene eller den anden mellemskole-afdeling.

De elever, der går ud af skolen med en mellemskole-eksamen, og som har evner og lyst til videre læsning, vil kunne tage realeksamen på eet år ved en af de kommunale skoler eller studentereksamen i løbet af tre år fra en gymnasieskole. De elever, der udgår af III FM-klasse, vil i almindelighed straks efter udgangen af skolen tiltræde lærepladser ved håndværk, handel eller kontor.

Eftersom der er forløbet 10 år, siden den nugældende undervisningsplan blev vedtaget af Vajsenhusets direktion, havde det været naturligt at foretage en revision og sandsynligvis ændre en del forhold ved timefordelingen og undervisningsstoffets fordeling over klasserne. Et sådant arbejde var også allerede så småt i gang, men blev standset, da spørgsmålet om hele den danske folkeskoles struktur blev sat på dagsordenen af undervisningsministeren.

Det vil være rimeligt at afvente en afgørelse af de forhandlinger, som netop for tiden føres om skolens fremtidige opbygning, inden der foretages mindre ændringer i en læseplan.

Det mest brændende spørgsmål i dagens skoledebat er så afgjort forholdet mellem de to mellemskole-rækker. Udviklingen gennem årene har vel naturnødvendigt medført, at eksamensmellemskolen i en uhyggelig grad har fået overvægt over for den eksamensfri mellemskole, som derfor er skrumpet ind til at blive en af forældre og elever ikke tilstrækkelig værdsat skoleform. Denne udvikling, som vi også her ved Vajsenhuset er fulgt med i, har været til lige stor skade for de to mellemskoleretninger: det er *lige* så uheldigt, at der kommer alt for mange børn i eksamensklasserne, som aldrig burde have været der, *som* at de frie mellemskole-klasser kommer til at mangle de børn, der netop skulle have betingelser for at få et udmærket udbytte af de frie klassers undervisningsform.

Det må vel anses for ganske udelukket, at der skulle gennemføres en begrænsning af tilgangen til eksamensskolen; derfor må problemet løses på anden måde. Så snart der foreligger et resultat af disse overvejelser, er det en selvfølge, at vi også her ved skolen må indrette os efter de for folkeskolen gældende regler, da den undervisning, der bydes Vajsenhusets elever, nødvendigvis må ligge på linie med, hvad der forlanges i de offentlige skoler.

Ved skoleårets slutning (juni 1954) udgik af skolen 37 elever (19 drenge og 18 piger):

Fra IV mellem: Finn Hauerslev Hansen, Niels Jønsson, Peter Jørgensen, Jens Peter Lorentzen, Ole Sandgren, Erik Schütz. — Annie Løvendahl Göttisch, Birthe Hansen, Karen Hansen, Kitty Steenberg Hansen, Johnna Kærup, Bente Lind, Jytte Roug Nielsen, Elise Fredsgaard Pedersen, Jytte Stumpe, Any Vulpius.

Fra III mellem: Poul Andersen, Johnny Brown, Per Guntofte, Johannes Jensen, Boye Kyhlensøe, Christian Larsen, Svend Erik Larsen, Erling Loop, Allan Toker Nielsen, Vagn Nielsen, Otto Olsen, Kurt Bjarking Petersen. — Karen Marie Hansen, Lizzie Steenberg Hansen, Yvonne Vilnov Jacobsen, Lis Larsen, Jytte Mørk.

Fra II mellem: Hans Petersen. — Eva Andersen, Lone Jørgensen, Roma Rasmussen.

Af drengene fortsatte 8 deres skolegang (5 i realklasse, 2 i 8. kl. og 1 på efterskole), 11 påbegyndte uddannelse i praktiske erhverv.

Af pigerne fortsatte 1 i gymnasium, 8 i realklasse, 3 på efterskole, mens 6 kom i lære (damefrisør, forretning eller kontor).

Til skoleårets begyndelse (aug. 1954) optoges 55 nye elever (31 drenge og 24 piger).

I skoleåret, som i enhver henseende er forløbet normalt, har der som sædvanligt været holdt de traditionelle udflugter og fester til glæde og opmuntring for børnene.

Skoleskouturen, hvori alle klasser deltog (undtagen den nye 1. kl.) fandt sted tirsdag d. 24. august og foregik med tog til Sorø. Efter et kort besøg i kirken og ved Akademiet sejlede alle over søen til Parnas, hvor der blev spist og leget. Tilbageturen til Sorø station foregik til fods langs med søen. For første gang i flere år var vi så heldige at have godt vejr på hele turen.

Stiftelsesfesten holdtes mandag d. 11. oktober. Ved formiddagshøjtideligheden i gymnastiksalen udtalte biskop Fuglsang-Damgaard smukke mindeord om de to afdøde medlemmer af direktion og kuratel og talte derefter til børnene om de værdier, som skolen skulle give dem med ud i livet. Til slut uddeltes præmier for »flid og god opførsel« til 13 børn fra de to afgangsklasser: (Niels Hald, Scharno Hansen, Erik Hasché, Kaj-Hermann Johannessen, Flemming Lind Jørgensen, Jens Olaf Mortensen, Sonja Christensen, Ulla Fredskilde, Ingelise Jensen, Kirsten Lind Jørgensen, Inez Pedersen, Jonna Schütz, Inge Thomsen).

Om aftenen holdtes der bal for hele skolen, for underskolen i gymnastiksalen og for mellemskolen i festsalen og tilstødende lokaler. I klasseværelserne på 2. sal var der dækket borde, hvor alle børnene trakteredes med chokolade og kager. Senere på aftenen fik de is og æbler.

Julefesten holdes hvert år den sidste skoledag inden juleferien — i år den 22. december. Ved denne lejlighed gøres der fra lærernes og lærerindernes side et stort arbejde for at gøre dagen så festlig som

mulig for børnene. Den første time tilbringes i klasserne, hvor hvert barn får en lille gave og en pose med godter (dette er kun muligt takket være de smukke gaver, der sendes os fra forskellig side). Siden samles hele skolen i gymnastiksalen. Efter at forstanderen har læst juleevangeliet, opfører nogle af de større børn et julespil. Til sidst danser børnene om det store juletræ, der står tændt i vestibulen. En del af børnene (ca. 60) får denne dag foruden deres egen lille julegave en stor flæskesteg med hjem.

Den første skoledag efter juleferien, Hellig-tre-kongers-dag, var hele skolen, inden arbejdet i det nye år begyndte, samlet til gudstjeneste i Andreaskirken, hvor pastor Erritzøe prædikede.

Skolekomedie har siden 1944 været spillet hvert år af elever fra III mellem med hr. Degner som instruktør. I år blev der i begyndelsen af marts — for 12. og sidste gang under hr. Degners ledelse — opført »Emilies hjertebanken« og »En søndag på Amager«. Som sædvanligt blev der ved generalprøven om lørdagen spillet for alle skolens børn, mens der om søndagen opførtes to forestillinger, hvortil der var solgt billetter, om mandagen spillede for en stor forsamling af tidligere elever.

I årenes løb har hr. Degner fået opbygget en stadig mere fuldkommen scene og lagt en god og solid grund for en fornøjelig tradition, som det forhåbentlig vil være muligt at fortsætte også i de kommende år. Skolen og navnlig eleverne i de store klasser, som er medvirkende ved skolekomedien, er hr. Degner megen tak skyldig for det store og anstrengende arbejde, som han hvert år har lagt i forberedelsen af årets skolekomedie.

H. C. Andersens 150-års fødselsdag d. 2. april, som på forskellig vis blev fejret i alle landets skoler, formede sig hos os på den måde, at de forskellige lærere i deres klasser fortalte børnene om vor store eventyrdigter, hvorefter hele skolen samledes i gymnastiksalen, hvor dr. tech. Paul Bergsøe læste fire eventyr. Inden skolen sluttede kl. 12, blev alle børnene trakteret med appelsinvand og wienerbrød.

For første gang har der i år været afholdt *fællesmøder for alle elevernes mødre*. Når dette ikke tidligere har været forsøgt, er grunden udelukkende den, at vi altid har ment — og for så vidt stadig mener — at den bedste kontakt mellem skole og hjem opnåes gennem den enkelte lærers personlige forbindelse med hjemmene, hvor der bliver ganske anderledes lejlighed til at drøfte de specielle forhold vedrørende det enkelte barn. På de store møder er det kun de få ting, der

kan være af fælles interesse for alle hjem, som fremdrages, dog har det vel også sin betydning, at mødrene får lejlighed til at se skolen og de forskellige lærere. Ved de to møder, som holdtes d. 17. og 24. november, havde så godt som alle mødrene efterkommet indbydelsen, så der ved tebordene i festsalen hver gang var samlet over 100 deltagere, der senere fik lejlighed til at tale med lærerne rundt om i de forskellige klasseværelser.

Inden for lærerpersonalet er der i årets løb sket enkelte ændringer.

Hr. *John Larsen* blev ansat som lærer fra 1. august 1954.

Hr. *Floor* søgte og fik bevilget sin afsked fra 1. december efter kort i forvejen at være fyldt 65 år. Hermed afsluttedes en gerning i Vajsenhusets tjeneste, som havde strakt sig over mere end 35 år. Med overordentlig flid og grundighed har hr. Floor varetaget sin lærergerning og altid stræbt efter at bringe sine elever det bedste: grundige kundskaber og sand gudsfrygt. Selv om børnene vel ikke altid har haft forståelsen af det høje sigte, hr. Floor havde for sit arbejde, har de fleste dog sikkert senere i livet været ham taknemmelig for, hvad han har givet dem. Vajsenhuset har meget at takke hr. Floor for, først og fremmest for den samvittighedsfuldhed, hvormed han under skiftende forhold — og i de senere år med et vaklende helbred — altid har øvet sin gerning her ved skolen.

Ved hr. Floors afgang blev cand. theol. *Jes Asmussen* ansat som lærer ved Vajsenhuset, men da han på grund af militærtjeneste ikke kan tiltræde stillingen før til næste skoleår, har cand. theol. *K. E. Bugge* overtaget hr. Floors timer for resten af indeværende skoleår.

Hr. *Degner*, som til 1. oktober 1955 ville falde for aldersgrænsen, har ønsket at tage sin afsked ved dette skoleårs udgang og ophører derfor med sin lærergerning til sommerferien. Ved hr. Degners 40 års jubilæum for godt to år siden havde mange af hans gamle elever lejlighed til at bringe ham deres tak for lyse og glade skoleminder. Også skolens nuværende elever har lært hr. Degner at kende som den festlige og fornøjelige lærer, der altid har været villig til at påtage sig mange forskellige hverv uden for den egentlige undervisning. Hvad enten det drejede sig om deltagelse i Skolescenen, indstudering af skolekomedie, tilrettelæggelse af teateraftener eller om at få feriepladser og billetter til ferierejser eller at købe sparemærker — altid var det hr. Degner, børnene henvendte sig til og fandt forståelse og hjælp hos. Såvel i sin undervisning som i alle de mange foretagender

har hr. Degner i årenes løb udført et meget stort og dygtigt arbejde til gavn og glæde for Vajsenhuset og dets børn. Derfor skal der — nu da han er nødt til at sige farvel til sin elskede gerning — bringes ham en oprigtig og varm tak.

Fru *Bondo* havde d. 1. juli 1954 været fast ansat som lærerinde ved Vajsenhuset i 25 år. Da det ikke var muligt at fejre selve dagen, der jo faldt i sommerferien, blev der holdt en lille festlighed d. 14. august, hvor skolen og kolleger havde lejlighed til at sige fru *Bondo* tak for hendes virke både som håndgerningslærerinde og som assistent hos skolelæge og på kontoret.

Direktionen har vedtaget, at der til næste skoleår skal oprettes en viceinspektør-stilling, og kommunelærer *Per Brasen* er blevet udnævnt til at overtage denne stilling fra 1. august.

Selv om Vajsenhusets skole er en privatskole, der ikke i nogen retning hører under Københavns offentlige skolevæsen, har byens magistrat og kommunalbestyrelse dog til stadighed indrømmet Vajsenhusets elever alle de samme fordele, som bydes børnene i kommuneskolerne. Således har der været mulighed for alle børn i de syv laveste klasser til at få *skolebespisning* i form af frokostpakke, mælk, æbler og vitaminpiller; omk. 200 børn har deltaget i bespisningen.

Også *sporvognskort* har kommunen stillet til rådighed for de børn, der bor langt fra skolen, og nu om dage er det jo det store flertal, så at ca. 200 børn hver måned har fået deres skolekort til sporvogn.

Endvidere har kommunen overtaget udgifterne, der er forbundet med alle elevernes *tandpleje*, idet der er oprettet kontrakt med tandlæge frk. Jespersen, Nr. Farimagsgade 61, hvor alle skolens børn har mulighed for at få deres tænder efterset og behandlet. I de forholdsvis få tilfælde, hvor der bliver tale om at foretage større tandretninger, henvises børnene til special-behandling hos tandlæge fru Clausen, H. C. Andersens Boulevard 13 — dette arbejde falder uden for den kontrakt, der er oprettet af kommunen, hvorfor tandreguleringen betales af Vajsenhuset, som dog, når det drejer sig om større arbejder, i reglen anmoder hjemmet om også at bidrage med et mindre beløb, bl. a. for at det over for børnene skal understreges, at de arbejder, der udføres, er bekostelige og kræver omhu og påpasselighed af barnet selv.

Hvis hjemmet ønsker, at barnet skal gå til tand-behandling hos egen privat tandlæge, skal dette ved skoleårets begyndelse meddeles

skolen, og barnet vil da ikke på et senere tidspunkt kunne nyde godt af skole-tandplejen.

Skolelæge-tilsynet, der siden april 1949 har været lagt ind under den kommunale skolelæge-ordning (ligesom ved byens andre privatskoler), har været varetaget af dr. *Jørgen Koch*, som een gang om ugen kommer på skolen og undersøger børnene og giver råd og vejledning i alle de tilfælde, hvor der er noget i vejen med barnets helbredstilstand; men den egentlige behandling må henvises til hjemmets egen læge.

Af særlig betydning er den regelmæssige tuberkulose-undersøgelse og den dertil knyttede calmette-vakcination, som det stærkt må tilrådes hjemmene at give deres samtykke til.

I år er det desuden — som det er fremgået af avisernes beretninger — for første gang blevet muligt at vaccinere mod børnelammelse, og der har i forårsmånederne været givet alle børn i de fem mindste klasser tilbud om at blive vaccineret, praktisk talt alle hjem har givet deres samtykke hertil. For de ældre børns vedkommende vil der senere — d. v. s. når man råder over tilstrækkelig store mængder vaccine — blive lejlighed til at blive vaccineret mod denne uhyggelige sygdom.

Børnenes Kontor har både ved sommerferien og juleferien givet mange af vore hjem en tiltrængt og kærkommen håndsrækning, hvorfor det også er skolen en glæde at kunne gøre lidt gengæld ved at lade nogle af de større elever hjælpe med til at sælge »Julehjertet«.

Dansk Skolescene har — som i de foregående år — vist skolen den velvilje at lade de større børn blive medlemmer for en meget beskedent betaling, herved har ca. 125 børn fået lejlighed til at se adskillige gode teater- og biografstykker.

Sommerferieophold for børnene har det i de sidste år været meget vanskeligt at skaffe, hvorfor det indtrængende må henstilles til de enkelte hjem selv at skaffe ferieplads for kortere eller længere tid, hvis der er den mindste mulighed herfor. Men også i denne vanskelige sag har vi modtaget god hjælp »udefra«, dels fra skoleinspektør Østrups kontor, dels fra såvel kommunelærernes som kommunelærerindernes feriekolonier. Det har derfor været muligt for hr. *Degner*, som tager sig af alt vedrørende sommerferie-rejser, at få de fleste børn ud — i al fald en del af ferien.

Det *fritidshjem*, som blev startet i 1945, har også i dette år været fuldt optaget, idet over 100 børn til stadighed har været indmeldt på fritidshjemmet, hvor de kan blive hver skoledag til kl. 16.30. Da det er begrænset, hvor mange børn vi kan have her i eftermiddagstimerne, bliver pladserne i første række forbeholdt børn fra under-skoleklasserne, som ellers ville være helt overladt til sig selv, medens moderen er optaget af sit nødvendige arbejde. Det forlanges naturligvis, at de børn, der skal være på fritidshjemmet, opfører sig sådan, at de ikke er til forstyrrelse og besvær for hele arbejdet. Børnene beskæftiges med leg, lektielæsning og forskellig underholdning — navnlig de sidste måneder før jul er der stor travlhed med at lave julegaver af mange forskellige materialer. Fritidshjemmet har været ledet af frk. *Minna Hansen* med assistance af frk. *Ulla Jensen* og en ung seminarieelev.

For alle udgåede elever — de ældste som de yngste årgange — har der, som de foregående år, været holdt »åbent hus« den første mandag i hver måned i tidsrummet oktober-marts (dog ikke i januar, hvor skolen har juleferie). Ved det første møde sang skoleinspektør Jørgen Haahr nordiske sange, i november havde vi besøg af en gammel vajsenshusianer, viceskoleinspektør Viktor Cornelins, Nakskov, som fortalte sit »livs eventyr«, i december forevistes en stor film om FN's hjælpearbejder rundt om i verden, i februar talte sekretær Krabbe om boligforholdene på Vesterbro, ved det sidste møde opførtes årets skolekomedie. Møderne har stadig været godt besøgt, og det er hvert år en glæde at erfare, hvor mange af de gamle elever, der fortsat føler sig knyttet til deres skole — og benytter lejligheden til at komme herind for at træffe gamle kammerater og lærere.

Som et smukt bevis på, i hvor høj grad selv meget gamle elever stadig har deres barndoms skole i erindring, skal det nævnes, at fru *Agnès Gottliebsen*, som døde forrige år, i sit testamente havde skænket et legat på 2000 kr. til Vajsenhuset, idet renten hvert år skal anvendes til hjælp for en af skolen nylig udgået elev. Fru Gottliebsen havde gået her i skolen fra 1875—1880 og virkede i en kort tid som lærerinde ved skolen i slutningen af forrige århundrede.

Til hjemmene

En af skolens vigtigste opgaver er at vænne børnene til at passe deres arbejde punktligt og have deres ting i orden, men hertil er hjemmenes bistand nødvendig på mange områder:

Sørg for, at børnene kommer hjemmefra i så god tid om morgenen, at de kan være rettidig i skole.

Bed ikke om ekstra frihed for børnene ud over de ordinære ferier og fridage — med mindre det er strengt nødvendigt — i så tilfælde må skolen have *skriftlig* anmodning *senest dagen i forvejen*.

Bed ikke om fritagelse for gymnastik og skolebad — sådan fritagelse gives normalt kun ifølge lægeattest.

Forsømmer et barn skolen på grund af sygdom, må skolen underrettes — i tilfælde af langvarig sygdom må der sendes lægeattest.

Ved konfirmation har de børn, der bliver konfirmeret, fri dagen efter konfirmationen, deres mindre søskende til kl. 10. Anden frihed i anledning af konfirmation gives ikke.

Udeblivelse fra skole uden lovlig grund (skulkeri) vil medføre bortvisning fra skolen.

Forsyn tøj, penalhus, gymnastikpose o. lign. med tydeligt navn.

Se efter, at alle skolebøger behandles omhyggeligt, at der er bind om dem og navn på dem. *Forvoldt ødelæggelse må kræves erstattet.*

Har børnene penge med i skole, skal de i første time afleveres hos læreren til opbevaring. *Det er strengt forbudt at lade penge ligge i overtøjet.*

Lærerpersonalet

<i>Sv. Skov Jensen</i> , forstander (ansat 1. april 1944):	
Dansk IV EM; tysk III EM	9 timer
<i>P. W. Degner</i> , overlærer (ansat 1. oktober 1913, overlærer 1. oktober 1944):	
Regning-matematik, IV EM; regn. II EM og I FM; fysik IV EM, III EM og III FM.	
Forestår uddeling af bøger og materialer til undervisningsbrug samt udfører kontorarbejdet vedrørende skolen	23 timer
<i>Frk. C. Dahl</i> , overlærer (ansat 1. oktbr. 1918, overlærer 1. maj 1948):	
Dansk II FM og 3. kl.; religion I FM og 2. kl.; skrivning, historie, naturhistorie i 3. kl.; engelsk II FM	28 timer
<i>P. Floor</i> (1919, fast ansat 8. april 1920; afsked 1. dec., hvorefter timerne er blevet læst af K. E. Bugge):	
Religion IV EM, III EM, II EM; engelsk IV EM, II EM, I EM og III FM; regning III FM	27 timer
<i>Frk. R. Silfwander</i> (1922, fast ansat 1. april 1923):	
Dansk II EM; skrivning III, II og I EM, III FM og I FM; geografi III—I FM og 4. kl.; naturhistorie III FM og II FM; litteraturlæsning III FM (cen time ugl)	30 timer
<i>Frk. Eva Nielsen</i> (1924, fast ansat 1. april 1925):	
Dansk og skrivning 4. kl.; regning 2. og 1. kl.; naturhistorie I FM og 4. kl.; sang 2. og 1. kl.	30 timer
<i>Fru K. Bondo</i> (1927, fast ansat 1. juli 1929):	
Håndgerning med pigerne i IV EM, III EM, II EM, III FM, II FM, 4. kl., 3. kl. og 1. kl.; desuden assistent på kontoret og hos skolelægen	19 timer
<i>Fru A. Wilquin</i> (1933, fast ansat 1. oktober 1933):	
Gymnastik med pigerne samt med 1. og 2. kl.	15 timer

Oscar Jensen (1934, fast ansat 1. april 1935):

Regning-matematik III EM og I EM; regning og skrivning II FM;
fysik II EM, II FM og I EM; historie IV EM, II EM, II FM og
4. kl.; geografi 3. kl. 33 timer

Erik Mortensen (1934, fast ansat 1. april 1935):

Tegning i alle klasser.
Varetager desuden ordning og udlån af skolens bibliotek 26 timer

Hans Chr. Ege (1942, fast ansat 1. april 1944):

Dansk I FM; religion III FM, II FM og I EM; historie III EM,
III FM, I EM og I FM; regning 4. kl.; geografi I EM; engelsk I FM 33 timer

Frk. I. Jørgensen (1946, fast ansat 1. august 1947):

Skoleløkken-undervisning i III EM, III FM og II FM 6 timer

Frk. M. Hansen (ansat 1. august 1948):

Håndgerning med pigerne i I EM, I FM og 2. kl.; religion 4., 3.
og 1. kl. 15 timer

Erik Meisner (1949, ansat 1. august 1951):

Sang- og musikundervisning med alle klasser, undtagen 1. og 2. kl. 31 timer

Fru I. Rødgård (ansat 1. august 1953):

Dansk III EM og 2. kl.; geografi IV, III, II EM og 2. kl.; regning
3. kl.; skrivning 2. kl.; naturhistorie II EM 33 timer

Per Mouritsen (ansat som timelærer 1. august 1953):

Sløjd og gymnastik med drengene undtagen 2. og 1. kl.; dansk
III FM; naturhistorie IV, III og I EM 33 timer

John Larsen (ansat som timelærer 1. august 1954):

Dansk I EM og 1. kl.; skrivning 1. kl.; engelsk III EM; tysk IV
og II EM 32 timer

TIMEFORDELING

	Grundskole					Eksamensfri mellemskole				Eksamens-mellemskole				
	1. kl.	2. kl.	3. kl.	4. kl.	Sum	I. kl.	II. kl.	III. kl.	Sum	I. kl.	II. kl.	III. kl.	IV. kl.	Sum
Religion.....	2	2	2	2	8	3	3	2	8	2	2	2	2	8
Dansk	12*)	11*)	8	8	39	8	6	7	21	5	4	4	5	18
Skrivning	3	3	3	D 3 P 2	12 (11)	3	D 2 P 1	D 2 P 1	7 (5)	2	1	1		4
Regn. (og matem.)	6	6	6	6	24	5	4	D 6**) P 4	15 (13)	5	5	6	7	23
Historie.....			2	2	4	2	2	2	6	2	2	2	2	8
Geografi		1	2	2	5	2	2	2	6	2	2	2	2	8
Naturhistorie			1	2	3	2	2	2	6	2	2	2	2	8
Fysik							2	2	4	2	2	2	2	8
Engelsk						2	2	2	6	5	3	3	4	15
Tysk.....										5	4	4	4	13
Sang.....	1	2	2	2	7	2	2	1	5	2	2	1	P 1	5 (6)
Tegning.....	D 2	D 2	D 3 P 1	D 3 P 1	10 (2)	D 2 P 1	D 3 P 1	D 3 P 1	8 (3)	2	1	D 2	D 1	6 (3)
Gymnastik	2	2	2	2	8	3	3	3	9	3	3	D 3 P 2	3	(12) 11
Håndgerning (P) .	D 1 P 3	D 1 P 3	4	4	(2) 14	3	3	4	10	2	2	2	2	8
Sløjd (D.)						2	2	2	6	2	2	2	2	8
Husgerning (P.) ..							3	3	6			3		3
Ialt for drenge ...	29	30	31	32	122	36	35	36	107	36	36	36	36	144
Ialt for piger	29	30	33	33	125	36	36	36	108	36	36	36	36	144

*) herunder iagttagelsesundervisning.

**) drengene 2 timer geometri.

Undervisningen

er i det forløbne skoleår meddelt i de forskellige klasser efter følgende plan:

1. KLASSE

(31 elever, klasselærer John Larsen).

Dansk. (J. L.) I. M. Nordenstoft: Min A. B. C. I—II. Iagttagelse. (12 timer).

Religion. (M. H.). Mundtlig gennemgang: fra skabelsen til Moses og udvalgte fortællinger af Det nye Testamente, salmer. (2 timer).

Regning. (E. N.) Købstadskolens ny regnebog I. (6 timer).

Skrivning. (J. L.). (3 timer).

2. KLASSE

(33 elever, klasselærer fru I. Rødgård).

Dansk (I. R.) Børnenes danske læsebog I. Evald Jensen og Noesgaard: Øvelser i skriftlig dansk, 2. skoleår. Digte lært efter læsebogen. (11 timer).

Religion. (C. D.) Af Det gamle Testamente er mundtlig gennemgået: Moses og dommerne og af Det nye Testamente udvalgte fortællinger. Salmer efter: Salmer til skolebrug. (2 timer).

Regning. (E. N.) Købstadskolens ny regnebog II. (6 timer).

Skrivning. (I. R.) (3 timer).

Geografi. (I. R.) Danmark. (1 time).

3. KLASSE

(36 elever, klasselærer frk. C. Dahl).

Dansk. (C. D.) Børnenes danske læsebog II. Evald Jensen og Noesgaard: Øvelser i skriftlig dansk, 3. skoleår. Digte lært efter læsebogen. (8 timer).

Religion. (M. H.) Balslevs bibelhistorie: side 30 til side 46. Udvalgte fortællinger af Det nye Testamente. Af Luthers lille katekismus er lært: 10 bud — Fadervor. Salmer efter: Salmer til skolebrug. (2 timer).

Historie. (C. D.) Nik. Helms: Danmarkshistorie til 1340. (2 timer).

Geografi. (O. J.) Christensen & Lauridsen: Barnets første Geografi. Kort I. (2 timer).

Naturhistorie. (C. D.) Gennemgået nogle af de mest kendte dyr og planter. (1 time).

Regning. (I. R.) Købstadskolens ny regnebog III. (6 timer).

Skrivning. (C. D.). (3 timer).

4. KLASSE

(34 elever, klasselærer frk. E. Nielsen).

Dansk. (E. N.) Børnenes danske læsebog III. Evald Jensen og Noesgaard: Øvelser i skriftlig dansk, 4. skoleår. Digte lært efter læsebogen. (8 timer).

Religion. (M. H.) Balslevs bibelhistorie: side 47—57 og side 78—99. Luthers lille katekismus gennemgået de 10 bud, Fadervor, trosartiklerne. Salmer efter: Salmer til skolebrug. (2 timer).

Historie. (O. J.) Nik. M. Helms: Danmarkshistorie fra Valdemar Atterdag til 1730. (2 timer).

Geografi. (R. S.) Axel Nielsen: Vor Jord. Side 41—80. (2 timer).

Naturhistorie. (E. N.) Gennemgået nogle af de mest kendte dyr og planter. (2 timer).

Regning. (H. C. E.) Købstadskolens ny regnebog IV. (6 timer).

Skrivning. (E. N.) (Pigerne 2, drengene 3 timer).

I FM.

= 5. kl. (32 elever, klasselærer H. C. Ege).

Dansk. (H. C. E.) Fossing, Skarvig og Arild Sørensen: Børnenes danske lærebog IV. Diktat og genfortælling efter Evald Jensen og Noesgaard: Øvelser i skriftlig dansk. 5. skoleår. (8 timer).

Religion. (C. D.) J. Martensen og J. Paulli: Kortfattet bibelhistorie, side 1—30, jul, påske og pinse. De 10 bud. 10 salmer. (3 timer).

Historie. (H. C. E.) Ejler Møller: Verdenshistorie: Oldtiden og begyndelsen af middelalderen.

Geografi. (R. S.) Axel Nielsen: Vor Jord, side 82—107. Desuden repetition af Danmark. (2 timer).

Naturhistorie. (E. N.) Axel Nielsen: Naturen I, side 1—56. Axel Nielsen II, Planter, side 1—28. (2 timer).

Engelsk. (H. C. E.) Joh. Bittmann & E. Jønsson: Engelsk i folkeskolen I, side 5—78. (2 timer).

Regning. (P. W. D.) Friis-Petersen, Gehl og Jessen: Hovedstadens regnebog V. (5 timer).

Skrivning. (R. S.) (3 timer).

I EM.

(31 elever, klasselærer H. C. Ege).

Dansk. (J. L.) Clausen og Hansen: Dansk læsebog for mellemkolen I. Stil og sproglære efter Aug. Lerche og Edv. Hansen: Dansk stil I. Digte og sange. (5 timer).

Religion. (H. C. E.) Nørfelt: Kristendomskundskab, side 27—162. 10 salmer. (2 timer).

Historie. (H. C. E.) Ludv. Schmidt: Oldtiden og begyndelsen af middelalderen. (2 timer).

Geografi. (H. C. E.) C. C. Christensen: Geografi for mellemkolen I, Øst-, Vest- og Mellemeuropa. (2 timer).

Naturhistorie. (P. M.) Balslev og Andersen: Zoologi I, side 1—66. S. Franck, Andersen og Jørgensen: Plantelivet I. (2 timer).

Engelsk. (P. F.) Friis Hansen og Nielsen: Engelsk I. Riis-Jacobsen: Stiløvelser. (5 timer).

Naturlære. (O. J.) Th. Sundorph: Fysik for mellemskolen I: til varmfyldte. (2 timer).

Regning. (O. J.) Mellemskolens ny regnebog I. (5 timer).

Skrivning. (R. S.) (2 timer).

II FM.

= 6. kl. (19 elever, klasselærer O. Jensen).

Dansk. (C. D.) Børnenes danske læsebog V; Jensen, Noesgaard m. fl.: Øvelser i skriftlig dansk, 6. skoleår. Genfortælling og diktat. Oplæsning af enkelte hovedværker. (6 timer).

Religion. (H. C. E.) Martensen og Paulli: Bibelhistorie: Profeterne, Jesu lignelser. Trosartiklerne. 10 salmer. (3 timer).

Historie. (O. J.) N. Helms: Danmarks historie 1801—48. Ejler Møller: Verdenshistorie (afsnit af middelalderen og den nyere tid til Ludvig d. 14). (2 timer).

Geografi. (R. S.) Axel Nielsen: Vor Jord, side 92—124.

Naturhistorie. (R. S.) Axel Nielsen: Naturen I, side 62—ud. (2 timer).

Naturlære. (O. J.) Chr. Jensen og Sundorph: Lille Naturlære, forfra til galv. elementer. (2 timer).

Engelsk. (C. D.) Bittmann og Jønsson: Engelsk I, side 78—150.

Regning. (O. J.) Hovedstadens regnebog VI (4 timer).

Skrivning. (O. J.) (Drengene 2 timer, pigerne 1 time).

II EM.

(21 elever, klasselærer P. Floor).

Dansk. (R. S.) Clausen og Hansen: Dansk læsebog for mellemskolen II. Stil og sproglære efter Aug. Lerche og Edv. Hansen: Dansk stil II. I stil ugentlig. Begyndende litteraturkendskab gennem mundtlig vejledning. (4 timer).

Religion. (P. F.) Martensen og Paulli: Bibelhistorie, side 57—100. Apostlenes gerninger, Trosbekendelsen. 15 salmer. (2 timer).

Historie. (O. J.) Ludvig Schmidt: Middelalderen. (2 timer).

Geografi. (I. R.) C. C. Christensen: Geografi for mellemskolen: Sydeuropa, Afrika. (2 timer).

Naturhistorie. (I. R.) Balslev og Andersen: Zoologi, side 83—143. Franck, Andersen og Jørgensen: Plantelivet II. (2 timer).

Engelsk. (P. F.) Friis Hansen og Nielsen: Engelsk II; Riis Jacobsen: Engelsk grammatik og stiløvelser. (3 timer).

Tysk. (J. L.) Ellen Lange: Tysk begynderbog, time 1—122. (5 timer).

Naturlære. (O. J.) Sundorph: Fysik for mellemskolen, varmelære. Kemi: til syrer. (2 timer).

Regning. (P. W. D.) Mellemskolens ny regnebog II. Aritmetik, lidt bogstavregning. Jul. Petersen: Geometri til konstruktioner. (5 timer).

Skrivning. (R. S.) (2 timer).

III FM.

= 7. kl. (15 elever, klasselærer P. Mouritsen).

Dansk. (P. M.) Fossing, Skarvig og Sørensen: Børnenes danske læsebog VI. Sprogøvelser og skriftlig dansk efter Jensen og Noesgaard: Øvelser i skriftlig dansk for 7. skoleår. Udfyldning af formularer, brevskrivning m. m. (7 timer).

Religion. (H. C. E.) N. T. Apostlenes gerninger. Kirkebygningen. 6 salmer. (2 timer).

Historie. (H. C. E.) Danmarkshistorie 1813 til vor tid. E. Møller: Verdenshistorie, fra Ludvig d. 14. og ud. Samfundslære. (2 timer).

Geografi. (R. S.) Th. Nørlyng: Danmark og landene mod nord. (2 timer).

Naturhistorie. (R. S.) Balslev og Andersen: Zoologi for mellemskolen II s. 77 og ud. (2 timer).

Engelsk. (P. F.) Bittmann og Jønsson II, side 4—59. (2 timer).

Naturlære. (P. W. D.) Chr. Jensen og Th. Sundorph: Lille Naturlære, fra galvaniske elementer og bogen ud. (2 timer).

Regning. (P. F.) Hovedstadens regnebog VII. (4 timer).

Geometri. (Kun drengene, P. F.) S. Søe: Geometri for den praktiske mellemskole. (2 timer).

Skrivning. (R. S.) (Drengene 2 timer, pigerne 1 time).

III EM.

(20 elever, klasselærer O. Jensen).

Dansk. (I. R.) Clausen og Hansen: Dansk læsebog for mellemskolen III. Houken og Sørensen: Svensk for mellemskolen, ca. 25 sider. Aug. Lerche og Edv. Hansen: Dansk stil III. 1 stil egentlig. (4 timer).

Religion. (P. F.) Apostlenes gerninger, Galaterbrevet, I. Korinthierbrev, Dåb og nadver. 15 salmer. (2 timer).

Historie. (H. C. E.) Ludvig Schmidt II: Den nyere tid. (2 timer).

Geografi. (I. R.) C. C. Christensen: Geografi for mellemskolen. Asien, Australien, Sydamerika. (2 timer).

Naturhistorie. (P. M.) Balslev og Andersen: Zoologi II, side 1—39. Franck, Andersen og Jørgensen: Plantelivet III. Mundtlig gennemgang af organisk kemi. (2 timer).

Engelsk. (J. L.) Friis Hansen og Nielsen III. Riis Jacobsen: Stiløvelser. Goldschmidt: billedatlas, XVI bill.; Riis Jacobsen: Engelsk grammatik. (3 timer).

Tysk. (Sk. J.) Ellen Lange: Tysk begynderbog, time 125 og bogen ud. (4 timer).

- Regning.* (O. J.) Mellemskolens ny regnebog III. Jensen og Christensen: Aritmetik for mellemskolen. Jul. Petersen: Geometri § 54—94 (til decimalbrøker. (6 timer).
- Naturlære.* (P. W. D.) Sundorph: Fysik for mellemskolen I. Magnetisme og elektricitet. Kemi: Fra syrer og bogen ud. (2 timer).
- Skrivning.* (R. S.) (1 time).

IV EM.

(18 elever, klasselærer P. W. Degner).

- Dansk.* (Sk. J.) Clausen og Hansen: Læsebog for mellemskolen III. Udvalgte stykker af Houken og Sørensen: Svensk for mellemskolen. Stil (genfortælling eller fristil) een gang ugentlig. (5 timer).
- Til eksamen opgives (som hovedværk): Holberg: Jeppé på Bjerget; (udenfor læsebog: Blicher: Præsten i Vejlbj. Efter læsebog: (prosa) side 43—49; 84—90; 104—112; 167—184; 208—231; 265—277; (poesi): side 35—41; 49—54; 90—92; 118—120.
- Svensk: side 43—48; 74—90; 95—99.
- Religion.* (P. F.) Maltesen og Heltoft: Kirkehistorie. Johannes-evangeliet. 15 salmer. (2 timer).
- Historie.* (O. J.) Ludv. Schmidt: Lærebog i historie II, fra 1815 til vor tid. (2 timer).
- Geografi.* (I. R.) C. C. Christensen: Geografi for mellemskolen II: Nordamerika, Danmark og det øvrige Norden. (2 timer).
- Naturhistorie.* (P. M.) Balslev og Andersen: Zoologi II, side 39—102. Franck, Andersen og Jørgensen: Plantelivet IV (2 timer).
- Engelsk.* (P. F.) Friis Hansen og Nielsen: Engelsk for mellemskolen IV. Riis Jacobsen: Engelske stiløvelser og grammatik. Kursorisk læsning (4 timer).
- Til eksamen opgives: læsebogens stk. 3, 8, 10, 17, 18, 19, 26, 29, 30, 31 og 35.
- Tysk.* (J. L.) Carl Gad: Tysk læsebog for mellemskolen II, side 29—80, 91—95. Kursorisk: Gad: Tysk læsning I og II (4 timer).
- Til eksamen opgives: side 29—42, 52—80, 91—93.
- Regning og matematik.* (P. W. D.) Mellemskolens ny regnebog IV. Geometri: Jul. Petersens lærebog for mellemskolen fra regulære polygoner og ud. Aritmetik: Jul. Petersen: fra decimalbrøk og bogen ud (7 timer).
- Naturlære.* (P. W. D.) Th. Sundorph: Fysik for mellemskolen II. Kemi: Forfra til syrer og salte. (2 timer).

Tegneundervisningen ledes af kunstmaler *Erik Mortensen*.

Der undervises i mønsterkomposition sideløbende med frit skabende arbejde i vandfarve og pastel, i de små klasser tillige lidt småsløjd.

Sløjdeundervisningen drives efter dansk skolesløjds system. Alle mellem skolens drengeklasse deltager i denne undervisning 2 timer ugentlig.

Pigernes og 1. og 2. kl. drenges gymnastikundervisning ledes af fru *A. Wilquin*, der tillige underviser hele skolen i dans i efterårsmånederne. Drengenes gymnastik (ledet af P. Mouritsen) er blevet suppleret med håndbold i Fælledparken.

Svømmeundervisningen har måttet indstilles efter lukning af søbadeanstalten i Gasværkshavnen.

I kvindeligt håndarbejde undervises alle piger (af fru *Bondo* eller frk. *M. Hansen*). Underskoleklasserne lærer strikning og håndsnying i 3 eller 4 ugentlige timer. I mellemkoleklasserne undervises i maskinsyning og som ekstraarbejder udføres broderi, vævning og knipling (FM-klasserne 3 timer, EM-klasserne 2 timer ugentlig). Lige fra den første undervisning lægges der særlig vægt på, at de udførte arbejder er af en sådan art, at eleverne selv kan anvende de ting, de har syet eller strikket.

I skolekøkkenet gives der af frk. *Irmelin Jørgensen* undervisning i husligt arbejde. Med førsteårshold (III EM og II FM) er gennemgået: dagligt rengøringsarbejde, madlavning, bagning samt regnskab (3 timer). Med andetårshold (III FM) er gennemgået daglige rengøringsarbejder, mere sammensatte retter, syltning og bagning samt regnskabsføring og kostudregning.

Desuden har III EM og III FM to gange om måneden udført vaskning af skolens kitler, håndklæder o. lign.

I Vajsenhusets *musikskole*, som er oprettet den 1. oktober 1890, optages kun børn, der viser særlige evner for musik, og hvis opførsel og flid i alle henseender er tilfredsstillende. Eleverne udvælges som regel fra 3. klasse; før tiden får 32 børn musikundervisning. Der undervises i violin, bratsch, cello og kontrabas, samt i orkesterspil. Undervisningen foregår i skoletiden.

Den daglige øvning finder for de fleste elevs vedkommende sted på skolen, før eller efter skoletid, ligesom indøvelsen i orkesterspil foregår i eftermiddagstimerne. Undervisningen er gratis. Instrumenter, noder og strenge betales ligeledes af Vajsenhuset. Kun sådanne reparationer, som måtte blive nødvendige, dersom eleverne omgås instrumenterne uforsvarligt, må børnene selv betale. Undervisningen i musik er naturligvis — ligesom undervisningen i almindelige skolefag — gældende for den tid, børnene går her på skolen.

To gange om året, ved stiftelsesfesten og eksamensafslutningen, medvirker de dygtigste elever enten i skolens strygeorkester som solister eller i kammermusik.

Mellemskoleeksamen 1955

(8 drenge og 10 piger)

Den skriftlige eksamen afholdes den 9., 10., 11. og 12. maj.

Mundtlig eksamen efter følgende skema:

		Eksaminator	Censor
23. maj	Geografi	fru <i>I. Rødgård</i>	hr. <i>J. Gatzwiller</i>
27. maj	Dansk	hr. <i>Skov Jensen</i>	hr. <i>J. H. Jensen</i>
1. juni	Engelsk	hr. <i>K. E. Bugge</i>	frk. <i>R. Thorstund</i>
3. juni	Naturhistorie	hr. <i>P. Mouritsen</i>	fru <i>Gr. Mathiasen</i>
7. juni	Historie	hr. <i>O. Jensen</i>	fru <i>Ellen Skou</i> (b)
9. juni	Fysik	hr. <i>P. W. Degner</i>	hr. <i>Ax. Christiansen</i>

Eksamen begynder hver dag kl. 8 og afholdes på nr. 8 (2. sal), naturhistorie og fysik i naturfagsklassen (stuen).

CENSORER:

Skriftlig dansk: hr. *O. Pramming* (b);
 skriftlig regning og matematik: hr. *Ch. Schjøth* (b);
 tegning: hr. *Kenneth Johansen* (Sølvgades skole);
 sløjd: hr. *Holstein Magnussen*; håndarbejde: fru *Inger Fauers*.

(b) beskikket af undervisningsinspektøren;
 de øvrige censorer er fra Gasværksvejens skole.

ÅRSPRØVE

i alle klasser (undtagen IV EM) holdes i de skriftlige fag den 24. maj og 26. maj — i de mundtlige fag efter følgende

SKEMA

(NB. I dagene den 14.—16. juni er *kontoret åbent* kl. 12—13, de øvrige dage til sædvanlig tid kl. 11—12)

Tirsdag den 14. juni

Kl. 8.

III EM (festsal)	Engelsk	hr. Larsen
I EM (nr. 6)	Historie	hr. Ege
I FM (nr. 5)	Regning	hr. Degner

Kl. 9.

III FM (nr. 9)	Dansk	hr. Mouritsen
4. kl. (nr. 4)	Dansk	frk. Nielsen

Kl. 12.

II EM (nr. 10)	Historie	hr. Jensen
II FM (nr. 6)	Dansk	frk. Dahl
1. kl. (nr. 2)	Dansk	hr. Larsen

Onsdag den 15. juni

Kl. 8.

III EM (naturfag kl.)	Naturhistorie	hr. Mouritsen
II EM (nr. 10)	Dansk	frk. Silfwander
I FM (nr. 5)	Dansk	hr. Ege

Kl. 9.

III FM (nr. 9)	Regning	hr. Bugge
II FM (nr. 6)	Regning	hr. Jensen
I. kl. (nr. 2)	Regning	frk. Nielsen

Kl. 12.

III EM (festsal)	Regning	hr. Jensen
I EM (nr. 6)	Engelsk	hr. Bugge
3. kl. (nr. 3)	Dansk	frk. Dahl
2. kl. (nr. 1)	Dansk	fru Rødgård

Torsdag den 16. juni

Kl. 8.

III EM (festsal)	Dansk	fru Rødgård
II EM (nr. 10)	Engelsk	hr. Bugge
I EM (nr. 6)	Dansk	hr. Larsen

Kl. 9.

4. kl. (nr. 4)	Regning	hr. Ege
2. kl. (nr. 1)	Regning	frk. Nielsen

Fredag den 17. juni

kl. 9—11:

Bogaflevering og omflytning for alle klasser.

Lørdag den 18. juni

Alle klasser møder kl. 9½.

kl. 10:

Afslutning — sang- og musikprøve (program på næste side).

Efter afslutningen indbydes de elever, der udgår af
IV EM og III EM og FM, tillige med deres mødre til afsked
i festsalen.

Årsarbejder i håndarbejde og tegning
er fremlagt i sy- og tegnestuen (2. sal) den 15. og 16. juni
kl. 9½—13.

Alle, der interesserer sig for skolens arbejde,
er velkommen under hele eksamen.

Det nye skoleår begynder FREDAG DEN 12. AUGUST:
kl. 8 for mellemskolen — kl. 9 for de fire underskole-klasser.

Det kgl. Vajsenhus, juni 1955.
Nr. Farimagsgade 51

SV. SKOV JENSEN

AFSLUTNING

Lørdag den 18. juni kl. 10

MUSIKPROGRAM

MOZART: March og arie af »Tryllefløjten«.

CORELLI: Giga af kammersonate for 2 violiner og klaver.

HÄNDEL: Largo.

MASCAGNI: Intermezzo af »Cavalleria rusticana«.

SANGPROGRAM

OLUF RING: Kirsten Piil.

J. A. P. SCHULZ: Forårssang.

EJNAR JACOBSEN: Nordfra og sydfra —.